

KARTA KURSU
rok akademicki 2024/2025

Kierunek: Psychologia
Tryb prowadzenia studiów: niestacjonarne
Stopień: studia jednolite magisterskie
Rok: III
Semestr: V (zimowy)

Nazwa	Psychologia narracyjna w teorii i praktyce psychologicznej
Nazwa w j. ang.	Narrative psychology in theory and applications

Koordynator	dr Urszula Tokarska	Zespół dydaktyczny
		wykład + konwersatorium
Punktacja ECTS*	3	dr Urszula Tokarska

Opis kursu (cele kształcenia)

Zdobycie wiedzy na temat możliwości i ograniczeń w wykorzystaniu w obszarze psychologii (intensywnie obecnej w naukach społecznych i humanistycznych) tzw. perspektywy narracyjnej. Student poznaje wiodące koncepcje w zakresie psychologii narracyjnej oraz uczy się profesjonalnego stosowania metod narracyjnych w empirycznych badaniach psychologicznych. Jednocześnie poznaje on zasady konstrukcji oraz zdobywa umiejętność realizacji projektów wykorzystania narracyjnych teorii i metodologii w praktyce psychologicznej: edukacji, promocji zdrowia, egzystencjalnie zorientowanym poradnictwie oraz (wspomagająco) w psychoterapii.

Warunki wstępne

Wiedza	Wiedza na temat psychologii ogólnej (szczególnie strategii przetwarzania informacji), prawidłowości rozwoju człowieka w biegu życia oraz podstawowych nurtów psychoterapeutycznych.
Umiejętności	Rozumienie tekstów psychologicznych oraz z obszaru literatury pięknej, umiejętności komunikacyjne (empatia, słuchanie, nawiązywanie i podtrzymywanie rozmowy na tematy trudne), samoświadomość biograficzna.
Kursy	—

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 Zna koncepcje z zakresu perspektywy narracyjnej w naukach społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem jej znaczenia w obszarze psychologii jako nauki empirycznej i stosowanej.	K_W01 K_W02 K_W06
	W02 Posiada wiedzę o metodologii prowadzenia badań empirycznych z wykorzystaniem metod narracyjnych.	K_W03 K_W05
	W03 Zna narracyjny model zdrowia psychicznego i potrafi w jego kontekście interpretować wybrane zjawiska psychologiczne.	K_W09 K_W12
	W04 Zna najnowsze koncepcje osobowości, w tym model polifonii osobowości oraz <i>Ja dialogowego</i>.	K_W04

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Potrafi opracować samodzielnie plan badawczy w nurcie narracyjnym z wykorzystaniem metod ilościowych i jakościowych.	K_U01 K_U02 K_U11
	U02 Potrafi samodzielnie przeprowadzić narracyjny wywiad autobiograficzny na poziomie projektowania scenariusza pytań, utrwalania wypowiedzi oraz interpretacji pozyskanego materiału narracyjnego.	K_U02 K_U07 K_U10
	U03 Wykorzystuje w sposób profesjonalny wybrane pojęcia i metafory z zakresu psychologii narracyjnej w trakcie konstruowania narzędzi oddziaływań praktycznych (edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych).	K_U07 K_U09
	U04 Zyskuje pogłębione rozumienie drugiego człowieka oraz doskonali empatię; posiada umiejętność nawiązywania kontaktu oraz inicjowania i podtrzymywania rozmowy w trudnych obszarach tematycznych.	K_U02

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
	K01 Dostrzega i docenia związek pomiędzy narracyjnym trybem przetwarzania informacji a sposobem funkcjonowania człowieka w warunkach współczesności. K02 Efektywnie wykorzystuje wiedzę na temat narracyjnego funkcjonowania człowieka w procesie pogłębiania własnej refleksji autobiograficznej wspierającej proces samodoskonalenia. K03 Efektywnie pracuje w grupach zadaniowych i problemowych, wykazując się umiejętnością dojrzałej komunikacji (w zakresie budowania kontaktu, jasności celów i oczekiwań) z zachowaniem zasad etyki zawodowej.	K_K02 K_K05 K_K03 K_K04

Organizacja												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	20			10								
30												

Opis metod prowadzenia zajęć

Kurs w całości odbywa się w trybie stacjonarnym.   Wykład multimedialny z elementami dyskusji. Konwersatorium prowadzone stacjonarnie: Analiza i dyskusja wskazanych tekstów artykułów oraz rozdziałów książkowych. Ćwiczenia z autorskiej metody narracyjnej gry (auto)biograficznej <i>Texistence</i>. Tworzenie i metaanaliza indywidualnych egzemplarzy <i>Księgi Życia</i> (koncepcja McAdamsa) Projektowanie scenariusza pełnego narracyjnego wywiadu autobiograficznego (<i>Mapa Spotkania Narracyjnego</i>). Analiza i interpretacja transkrypcji wybranych narracyjnych wywiadów autobiograficznych. Analiza i interpretacja wybranych tekstów epistolograficznych (<i>Do Siebie w Przyszłości/ Do Wnuka/ Do Anoreksji</i> oraz wybranych fragmentów „Dzienników Czasu Pandemii”).

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E-learning	Grzydydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Pracalaboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Pracapisemna (esej)	Examinustny	Examinpisesemny	Inne
W01								X					
W02								X					
W03						X		X					
W04						X		X					
U01						X							
U02						X							
U03		X					X	X					
U04		X						X					
K01								X					
K02		X				X		X					
K03		X					X	X					

Kryteria oceny	• pełna obecność na wykładach i konwersatoriach (zaliczanie nieobecności); • aktywny udział w zajęciach konwersatoryjnych (przygotowanie do zajęć zgodnie z bieżącymi wskazówkami prowadzącego); • zaliczana przez prowadzącego podczas dyskusji umiejętność krytycznej analizy tekstów na temat perspektywy narracyjnej w naukach społecznych (w tym z zakresu konstrukcjonizmu i konstruktywizmu społecznego jako kontekstu dla zróżnicowanych wersji podejścia narracyjnego), wiodących koncepcji narracyjnych, wykorzystywanych w niej pojęć i metafor; • zaliczenie przez prowadzącego samodzielnie zaprojektowanego scenariusza narracyjnego wywiadu autobiograficznego; • zaliczana przez prowadzącego pod kątem poprawności analiza i interpretacja dostarczonych przez prowadzącego transkrypcji narracyjnego wywiadu autobiograficznego lub (do wyboru) wybranego tekstu epistolograficznego; • forma zaliczenia kursu: wykład – stacjonarnie; konwersatorium – stacjonarnie. Na zaliczenie końcowe całego przedmiotu składają się (pozostające we wzajemnym związku, ponieważ treści z wykładu pomagają dokonać poprawnej analizy i interpretacji tekstów i transkrypcji oraz zaprojektować strukturę wywiadu): 1/ aktywna obecność podczas wykładu (jw.); 2/ obecność oraz dopełnienie w/w wymogów odnośnie zaliczenia konwersatorium.

Uwagi

Przedmiot kierunkowy na studiach niestacjonarnych, jednolitych magisterskich, kierunek: Psychologia.

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

WYKŁAD

(wykaz tematów, po 2 godz. dydaktyczne na temat)

1. Perspektywa narracyjna w naukach społecznych: postmodernistyczne ujęcia podmiotowości, konstruktywizm i konstrukcjonizm społeczny.
2. Narracja i autonarracja jako zjawisko psychologiczne, socjologiczne i kulturowe. Narracja jako proces, wytwór, struktura rozumienia oraz *Self-data-base*.
3. Psychologia narracyjna: założenia teoretyczne, wiodące koncepcje i pojęcia. Narracyjny tryb przetwarzania informacji przez człowieka: mechanizmy, funkcje, efekty.
4. Narracja jako wytwór i proces: *tożsamość narracyjna* oraz *motywacja narracyjna*.
5. Rozwój i wspieranie *kompetencji narracyjnej* w ontogenezie. Możliwości zaspokajania *potrzeb narracyjnych* człowieka w biegu życia.
6. Ilościowe i jakościowe metody empiryczne w badaniach narracyjnych.
7. Metodologia pracy z wykorzystaniem *narracyjnego wywiadu autobiograficznego*.
8. Strategie inicjowania, wzbogacania i podtrzymywania procesu narracji autobiograficznej.
9. Narracje w psychiatrii oraz w promocji zdrowia. Terapia i poradnictwo narracyjne.
10. Profilaktyka i edukacja narracyjna. Realizacja idei *storytellingu* w działaniach reklamowych i biznesowych.

KONWERSATORIUM

(wykaz tematów, po 2 godz. dydaktyczne na temat)

1. Sprawozdania słowne w badaniach psychologicznych: historia, strategie, wiarygodność. Pamięć i refleksja autobiograficzna. Metoda biograficzna i autobiograficzna w psychologii. Autobiografia kompaktowa oraz metoda „Trzech pytań”. *Wehikuły narracyjne* jako narzędzie wieloaspektowego bodźcowania narracyjnego.
2. *Narracyjny wywiad autobiograficzny*: zasady konstrukcji, metodyka prowadzenia, transkrypcja wywiadu. Strategie analizy i interpretacji pozyskane tekstu. Hermeneutyczna oraz treściowa i formalna analiza (auto)narracji.
3. Techniki wspomagające proces narracji autobiograficznej: *konfrontacja z dialogowym Ja*; *praca z linią życia*; *metafora życia jako książki* (Mc Adams); *archetypowe scenariusze życia* (C. Pearson). Narracyjne gry (auto)biograficzne.
4. Egzystencjalnie zorientowane narracyjne formy wspomagania rozwoju człowieka - sensotwórczy charakter narracji autobiograficznych (odniesienia do zagadnienia *cierpienia*, *osamotnienia*, *wolności*, *podmiotowości*, *odpowiedzialności*, *bilansu życia*).

5. Specyfika pracy z wykorzystaniem narracji w odniesieniu do przedstawicieli poszczególnych grup wiekowych (dzieci, młodzież, dorośli, osoby w wieku senioralnym) oraz problemowych.

Wykaz literatury podstawowej

1. Trzebiński, J. (red.) (2002). *Narracja jako sposób rozumienia świata* (rozdz. 1-3, 8). GWP.
2. Oleś, P. (2003). Psychologia narracyjna: co oznaczają historie tworzone przez ludzi? W: P. Oleś, *Wprowadzenie do psychologii osobowości* (rozdział 12, s. 333-370). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
3. Giza, A. (1991). *Życie jako opowieść* (rozdziały III i IV). Wrocław, Warszawa, Kraków: Ossolineum.
4. Ramirez-Esparza, N., & Pennebaker, J. (2006). Do good stories produce good health? Exploring words, language and culture. *Narrative Inquiry*, 16, 211-219. Dostępne on-line: https://www.researchgate.net/publication/229088364_Do_good_stories_produce_good_health_Exploring_words_language_and_culture
5. Tokarska, U. (2014a). Status podejścia narracyjnego we współczesnej psychologii, *Czasopismo Psychologiczne*, 20(1), 65-71.
6. Tokarska, U. (2023a). Adrenalina i sens: o życiu z pasją w ujęciu egzystencjalno-narracyjnym. *Horyzonty Wychowania*, 22(63), 23-32.

Wykaz literatury uzupełniającej

1. McAdams, D. (2006). The problem of narrative coherence. *Journal of Constructivist Psychology*, 19(2), 109-125.
2. Runyan McKinley, W. (1992). *Historie życia a psychobiografia. Badania teorii i metody*. Warszawa: PWN.
3. Tokarska, U. (1999). W poszukiwaniu jedności i celu. Wybrane techniki narracyjne. W: A. Gałdowa (red.), *Wybrane zagadnienia z psychologii osobowości* (s. 169-204). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
4. Tokarska, U. (2000). Terapia narracyjna. Założenia teoretyczne, metody pracy, obszary zastosowań. W: M. Straś-Romanowska (red.), *Metody jakościowe w psychologii współczesne* (s. 185-193). Wrocław: Wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego.
5. Tokarska, U. (2007). Narracyjne formy wspomaganie rozwoju człowieka. W: B. M. Kaja, A. Molesztak (red.), *Wspomaganie rozwoju. Psychostymulacja. Psychokorekcja* (s. 114-133). Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.
6. Tokarska, U. (2011). Tożsamość narracyjna w dobie płynnej nowoczesności – nowe wyzwania dla psychologii narracyjnej. W: E. Litak, R. Furman, H. Brożek (red.), *Pejzaże tożsamości. Teoria i empiria w perspektywie interdyscyplinarnej* (s. 37-50). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
7. Tokarska, U. (2014b). The beneficial life stores: The mental health and resilience from the narrative perspective. In T. Ostrowski, I. Sikorska (Eds), *Health and Resilience* (pp. 57-85). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
8. Tokarska, U., Dryll, E., & Cierpka, A. (2019). Letter to a grandchild as a narrative tool of older adults' biographical experience exploration. *Narrative Inquiry*, 29(1), 29-49.
9. Tokarska, U., Ruczaj, J. (2023b). *Pandi-Project*. Narracyjna metabolizacja doświadczenia w „Dziennikach Czasu Pandemii”, *Człowiek i Społeczeństwo*, 56, 189-217.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	20
	Konwersatorium, ćwiczenia, laboratorium, itd.	10
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	15
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	15
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	15
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	
Ogółem bilans czasu pracy		75
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		3